

Irodalmi értesítő.

1.) **A protestáns polemika kézikönyve.** Irta Dr. Hase Károly, jeni theol. tanár. A harmadik német kiadás után fordította Hegedüs János, revideálta Makkai Domokos, nagy-enyedi tanárok. Második kötet. Az üdv. Budapest 1875.

E mű a protestáns theol. könyvtár IV-ik kötetét képezi s a következő 9 fejezetre oszlik: „Hit és cselekedetek. Tulzások. Mária tisztelete. A sacramentumok. A keresztség és bérmálás. A bűnbánat sacramentuma. Az urvacsonya. A házasság. Az utolsó kenet.“ Ezekhez jó függelék gyanánt 4 fejezet alatt: A cultus. A művészet. Tudomány és irodalom. Politika és nemzetiség“. Megannyi fontos cikk, élénk tollal írva, melyek Hasenak úgy alaposságát, mint szellemét bizonyítják. Általában e kötet méltó helyet foglal el a protestáns egyetemi kiadványai között. Vajha lelkészeink közül is mentől többeknek diszitenéi könyvtárát.

2.) **Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon.** Irták Baranyai Kálmán, a kassai m. kir. gazd. tanintézet volt igazgatója; Tormay Béla, a budapesti m. kir. állatgyógyintézet tanára; Vörös Sándor, a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet tanára és Gamauf Vilmos, az erdélyi gazd. egyetemi titkára s t. b. Kolozsvárt 1875. Ára 1 f. 20 kr.

A t. írók e munkában egy rövid szemlét nyújtanak a gazdaközönségnek mind arról, a mit saját szakmájukat illetőleg a bécsi kiállításon tanuságnál feljegyzésre méltónak találtak. A mű 4 szakaszban tárgyalja a földművelést, az állattenyésztést, a gazdasági üzletet és annak segédeszközeit s végre a gazdasági szakoktatást, kimutatva egyfelől a nálunk tapasztalható hiányokat, másfelől ezekkel szemben teendőinket. Nem kételkedünk rajta, hogy hazánk gazdaközönsége, melynek különben is csekély része részesült abban a szerencsében, hogy a bécsi világkiállítást személyesen megnézhesse, örömmel fogadja a tanuságos könyvet.

3.) **Vezérfonal keresztyén gyermekek első oktatásában.** Elméleti rész. Irta Német Károly, sz. fejevári ev. lelkész. Székesfehérvárott 1875. Ára 20 kr.

Napjainkban a kis gyermekek czélszerű vallásoktatása nem kis gondot ad. Mit tanítsunk és hogy tanítsuk a vallást a kis gyermekeknek: e kérdések napirenden vannak, s a ki azokat helyesen meg tudja oldani, a legnagyobb elismerésre érdemes. Ezt kíséri meg Német Károly ur is a jelzett kis művel, mely csak mintegy bévezetésül szolgál „Keresztyén hittérítő könyvecske“ czimű I—IV részből álló tankönyvecskéihez, melyeknek ára külön-külön ismét 20—20 kr, s a melyekben, tagadhatatlanul, korunk szabadabb szelleme nyilatkozik.

4.) **A kolozs-monostori magyar kir. gazdasági tanintézet értesítője.** 2-ik szám. Kiadatott Lakner József igazgató által az 1874⁴/₅ tanév végével. Kolozsvárt 1875.

E tanintézetben, melynek egyik legfőbb érdeme, hogy gyakorlati gazdákat igyekszik nevelni, az értesítő szerint a mult iskolai évben az igazgatón kívül 6 rendes és 3 rendkívüli tanár működött. A tanulók száma pedig: I-ső évesek 25, II-od évesek 22, III-ad évesek 20, együtt 67 volt. Az intézet könyvtára jelenleg 1172 kötetből áll. Az értesítőben a tanintézet szervezeti, valamint rend- és fegyelmi szabályai is közölve levén, az illetők abból maguknak teljes tájékozást nyerhetnek.

5.) **V. Ferdinánd ausztriai császár és magyar király gyászemléke.** September 12-én 1875 mondotta Koronka Antal, torocz-kói lelkész és aranyos-torda-köri esperes. Nyomatott a hallgatók kívánatára és költségén. Kolozsvárt 1875.

Ez a második beszéd, mely egyházunkban a dicsőült V. Ferdinánd halála alkalmából nyomtatásban is megjelent s kiadásával a torocz-kói atyafiak nemcsak irodalmi nemű lelkészöket, hanem önmagukat is megtisztelték.

6.) **Egy magyar unitárius lelkész szolgálata.** Beköszöntő beszéd. Sz. Kereszturon, sept. 8-án 1875-ben mondotta Barabás Lajos, unitárius lelkész és tanár. Ára 20 kr. A tiszta jövedelem a Sz. Kereszturon építendő unitár. népiskola alaptőkéje növelésére fordittatik. Kolozsvárt 1875.

A pályakezdő ifju lelkész beszédének már a czél is, melyre az kinyomatott, oly becset ad, melynél fogva mi annak minél több olvasót kívánunk.

7.) **Unitárius Káté** tekintettel a konfirmációi vallástanításra Irta Fercenz József. Harmadik, bővített és javított kiadás. Kolozsvárt 1875. Ára 40 kr.

8.) Béküldetett Stein János hittudományi, saját kiadása és bizományban levő, s jogtudományi könyveinek sorozata. Ha az újabb időben egyes könyvárusok által kiadott katalogusokon végig tekintünk, egyet sem találunk köztök, a mely a bibliographust minden tekintetben kielégítse. Némely könyvárusok csupán üzleti szempontból adják ki kiadványaik jegyzékét, s azt is olyan alakban, hogy velök — miként az egykori ángol és neje, kiket a beduinok mindenöktől megfosztottak, s csupán a Times-nek egy számát hagyták meg nálok — bátran bétakarózhatnak az olvasó is. Annál inkább lehet tehát méltányolni a Stein János törekvését, a ki az általa kiadott csinos és gondos összeállítású jegyzékekben, a helynevek és évszámok kivételével, a közelebbi évtizedben megjelenteknél sokkal jobb és a bibliographiai igényeknek megfelelőbb jegyzékekkel ajándékozta meg a közönséget. A helynevek és évszámok valószínűleg nála is üzleti szempontból lőnek kihagyva. Mikor érjük meg, hogy irodalmunkban is egy amolyan Kayserféle jó könyvjegyzék legyen, a mely összes kiadványainkat híven és igazán feltüntesse! Bizony ideje volna már! Vevője is akadna. Csak akár az akadémia, akár valamelyik tudósunk vagy könyvárusunk adná rá magát e rég érzett hiány kielégítésére.

9.) A bözöd-ujfalvi szombatosok-ról a „Magyarország és Nagy Világ“ f. évi 38 és 39-ik számaiban dr. Arányi Lajostól egy érdekes ismertetés jelent meg, a melyben azoknak ujonnan épített silbejük (imaházuk), isteni tiszteletök módja s t. b. szakértőleg le van írva. Ismertető szerint kilencz régi nemes székely család eként változtatta át nevét: „Kovács Sámuel Ábrahám Izraelre, Kovács István Ábrahám Jákob v. Jánkofra, Kovács Ferencz Ábrahám Iezigre, Kovács Elek Ábrahám Benjomen (Benjamin)ra, Uzukor Mózes Ábrahám Mardochájra, Sarlós Mihály Ábrahám Nátánra, Áts József Ábrahám Soherére, Nagy Pál Ábrahám Judára, Kovács Dániel Ábrahám Nefthalira. A latin közmondás szerint „De gustibus non est disputandum.“, de mi mégis őszintén sajnáljuk, ha székely atyánkfiai akkor változtatják el ősi szép neveiket, a mikor a zsidók közül is a felvilágosultabbak azokat megmagyarosítani igyekeznek. S még inkább sajnáljuk, ha vallásunkkal életmódjukat is megváltoztatják s maguk eszközlik elszegényedésöket.